

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum auaritia sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Ambr. lib. 1. cap. 28. circa prin. como j.
Li. a. prof. 5.
Lib. 4. c. 1. ali quantulum a prin. como primo.
Lib. 1. c. 28. circa prin. como 1.
Lib. 1. Rheto. ric. cap. 9. n. 6. multum a p. in. tem. 6.

& ¶ Ambro. dicit in 1. de Officiis, quod iustitia censuram tenet, liberalitas bonitatem. ergo liberalitas est maxima virtutum.

¶ 3 Præ. Homines honorantur, & amantur propter virtutem: sed ¶ Boetius dicit in lib. de consolat. Largitas maximè charos facit, & * Philo. dicit in 4. Eth. q inter uirtuosos maximè liberales amantur. ergo liberalitas est maxima virtutum.

SED CONTRA est, quod ¶ Ambro. dicit in lib. de Officiis, quod iustitia excellentior videtur liberalitate: sed liberalitas gratior. * Philo. etiam dicit in 1. Rhetor. quod fortes, & iusti maximè honorantur, & post eos liberales.

RESPONDEO. Dicendum, quod qualibet virtus tendit in aliquod bonum. Unde quanto aliqua uirtus in maius bonum tendit, tanto melior est. Liberalitas autem tendit in aliquod bonum dupliciter. Uno modo, primo & per se: alio modo, ex consequenti. Primo quidem & per se tendit ad ordinandum propriam affectionem circa possessionem pecuniarum, & utrum. Et sic secundum hoc præferuntur liberalitati: & temperantia, quæ moderatur & concupiscentias, & delectationes pertinentes ad proprium corpus: & fortitudo, & iustitia, quæ ordinantur quodammodo in bonum commune, una quidem tempore pacis, alia uero tempore belli. Et omnibus præferuntur virtutes, quæ ordinantur in bonum diuinum: nam bonum diuinum præeminet cuilibet bono humano. Et in bonis humanis bonum publicum præeminet bono priuato, in quibus bonum corporis præeminet bono exteriorum rerum. Alio modo, ordinatur liberalitas ad aliquod bonum ex consequenti: & secundum hoc liberalitas ordinatur in omnia bona prædicta. Ex hoc enim, quod homo non est amantius pecuniam, sequitur quod de facili utatur ea, & ad seipsum, & ad utilitatem aliorum, & ad honorem Dei: & secundum hoc habet quandam excellentiam ex hoc, quod utilis est ad multa. Quia tamen unumquodque magis iudicatur secundum id, quod primo, & per se comperit ei, quam secundum id quod consequenter se habet: ideo dicendum est liberalitatem non esse maximam uirtutum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod datio diuina provenit ex eo, quod amat homines quibus dat, non autem ex eo, quod afficiatur ad ea quæ dat: & ideo magis videtur pertinere ad charitatem, quæ est maxima uirtutum, quam ad liberalitatem.

AD SECUNDUM dicendum, quod qualibet virtus participat rationem boni, quantum ad emissionem proprii actus. Actus autem quarundam aliarum uirtutum meliores sunt, quam pecunia, quam emittit liberalis.

AD TERTIUM dicendum, quod liberales maximè amantur, non quidem amicitia honesti, quasi sint meliores, sed amicitia utilis, quia sunt utiliores in exterioribus bonis, quæ communiter homines maximè cupiunt: & etiam propter eandem causam clari redduntur.

¶ Super Questionis 118. Articulum primum.

IN art. 1. q. 118. dubium occurrit circa illud, Mensura diuiciarum est, prout sunt necessarie ad uitam hominis secundum suam conditionem.

QVAESTIO CXVIII.

De uitijs liberalitati oppositis, in octo articulos diuisa.

DEINDE considerandum est, de uitijs liberalitati oppositis.

Et primo, de auaritia. Secundo, de prodigalitate.

CIRCA primum quaritur octo.

- ¶ Primo, Vtrum auaritia sit peccatum.
- ¶ Secundo, Vtrum sit speciale peccatum.
- ¶ Tertio, Cui uirtuti opponatur.
- ¶ Quarto, Vtrum sit peccatum mortale.
- ¶ Quinto, Vtrum sit grauissimum peccatorum.
- ¶ Sexto, Vtrum sit carnale, uel spirituale peccatum.
- ¶ Septimo, Vtrum sit uinum capitale.
- ¶ Octauo, de filiabus eius.

ARTICULVS PRIMVS.

Vtrum auaritia sit peccatum.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod auaritia non sit peccatum. Dicitur enim auaritia quasi æris auaritas, quia scilicet in appetitu pecunie consistit, per quam omnia exteriora bona intelligi possunt, sed appetere exteriora bona non est peccatum: naturaliter enim homo ea appetit, tum quia subiecta sunt homini naturaliter, tum quia per ea uita hominis conseruatur, unde & substantia hominis dicitur. ergo auaritia non est peccatum.

¶ 2 Præ. Omne peccatum, aut est in Deum, aut in proximum, aut in seipsum, ut supra habetur: sed auaritia non est proprie peccatum contra Deum. non enim opponitur neque religioni, neque uirtutibus Theologicis, quibus homo ordinatur in Deum. neque est peccatum in seipsum: hoc enim proprie pertinet ad gulam, & luxuriam, de qua Apostolus dicit 1. ad Corinth. 6. Qui fornicatur, in corpus suum peccat. Similiter etiam non uidetur esse peccatum in proximum, quia per hoc quod homines tenet sua, nulli facit iniuriam: ergo auaritia non est peccatum.

¶ 3 Præ. Ea quæ naturaliter adueniunt, non sunt peccata: sed auaritia naturaliter consequitur facultatem, & quemlibet defectum, ut ¶ Philo. dicit in 4. Ethico: ergo auaritia non est peccatum.

SED CONTRA est, quod dicitur ad Hebr. ulti. Sint mores sine auaritia, contenti presentibus.

RESPON. Dicendum, quod quibuscunq; bonum consistit in debita mensura, necesse est, quod per excessum, uel diminutionem illius mensuræ malum proueniat. In omnibus autem quæ sunt propter bonum, bonum consistit in quodam mensura. Nam ea, quæ sunt ad iudicium rationis...

quoque propter quem diuitie sunt secundum rationem re-

alijs virtutibus, quibus homo idoneus redditur ad mutandum

neceffe est commensurari fini, sicut medicina sanitati, ut patet per

vita carnalia. Ex consequenti autem est peccatum in Deum, sicut & omnia peccata mortalia, in quantum homo propter bonum temporale contemnit aeternum.

ARTICVLVS II.

Utrum auaritia sit speciale peccatum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod appetitus reru exteriorum est homini naturalis, ut eorum quae sunt propter finem, & ideo intrantum vitio caret, in quantum contrinetur sub regula sumpta ex ratione finis.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod auaritia non sit speciale peccatum. Dicit enim Aug. in lib. de liber. arbit. Auaritia, quae Graece philargyria dicitur, non in solo argento, vel in nummis, sed in omnibus rebus quae immoderate cupiuntur, intelligenda est: sed in omni peccato est cupiditas immoderata alicuius rei, quia peccatum est spreto bono incommutabili, bonis commutabilibus inherere, ut supra * habitum est. ergo auaritia est generale peccatum.

AD III. dicendum, quod auaritia potest importare immoderantiam circa res exteriores dupliciter. Vno modo immediate, quantum ad acceptionem, vel conseruationem ipsarum, ut scilicet homo plus debito eas acquirat, vel conseruet. Et secundum hoc est directe peccatum in proximum: quia in exterioribus diuitijs non potest unus homo superabundare, nisi alteri deficiat, quia bona temporalia non possunt simul possideri a multis.

¶ 2 Praet Secundum ¶ Isidor. in lib. Etymol. auarus dicitur, quasi auidus ariis, id est, pecuniae, unde & in greco auaritia philargyria nominatur, id est amor argenti: sed sub argento, per quod pecunia significatur, significantur omnia bona exteriora, quorum pretium potest numismate mesurari, ut supra ¶ habitum est. ergo auaritia consistit in appetitu cuiuslibet exterioris rei, ergo vñ esse generale peccatum.

AD II. dicendum, quod auaritia potest importare immoderantiam circa res interiores dupliciter. Vno modo immediate, quantum ad acceptionem, vel conseruationem ipsarum, ut scilicet homo plus debito eas acquirat, vel conseruet. Et secundum hoc est directe peccatum in proximum: quia in exterioribus diuitijs non potest unus homo superabundare, nisi alteri deficiat, quia bona temporalia non possunt simul possideri a multis.

¶ 3 Praet. Super illud ad Roma. 7. Na edeupiscentiam nesciebã &c.

AD III. dicendum, quod auaritia potest importare immoderantiam circa res interiores dupliciter. Vno modo immediate, quantum ad acceptionem, vel conseruationem ipsarum, ut scilicet homo plus debito eas acquirat, vel conseruet. Et secundum hoc est directe peccatum in proximum: quia in exterioribus diuitijs non potest unus homo superabundare, nisi alteri deficiat, quia bona temporalia non possunt simul possideri a multis.

IN articulo secundo, hoc solum notandum occurrit, quod nomine pecuniae ut est materia auaritiae, non intelligitur quicquid est pecunia comparabile, sed solummodo quicquid habet rationem boni utilis. Ita quod cum pecunia ex sua ratione habeat rationem boni utilis, ut principale sui generis, boni utilis, ponitur obiectum auaritiae, ducens secum totum suum genus. Cum autem audis auari obiectum esse bonum utile tantum, memento, ut intelligas id, quod per se est de genere bonorum utilium, ut sunt agri, ouilia, armenta, & huiusmodi: quoniam per accidens etiam honor, & uoluptas possunt spectare ad utilia. I. ex intentione alicuius appetentis haec, non propter se, sed propter lucrum. Obiecta namque, & materiae uirtutum, & uirtutum penes ea quae per se insunt, distinguuntur, & non penes ea quae sunt per accidens.

Super